

Evaluarea individuală – o poartă cătredre o justiție centrată pe copil

Standarde internaționale privind drepturile omului

Decembrie 2021

Focus

Working together
for children in criminal
proceedings

Terre des hommes
Helping children worldwide.

FOCUS este cofinanțat de Programul Uniunii Europene pentru Drepturi, Egalitate și Cetățenie (2014-2020)

Declinarea responsabilității

Conținutul evaluării individuale – o poartă către o justiție centrată pe copil: Standardele internaționale pentru drepturile omului reprezintă doar punctele de vedere ale autorului și este responsabilitatea exclusivă a acestuia. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate pentru utilizarea informațiilor pe care le conține.

Cuprins

Evaluarea individuală – o poartă către o justiție centrată pe copil:	1
Standarde internaționale privind drepturile omului	1
Cuprins	3
Recunoașteri	4
Despre proiectul FOCUS	5
Introducere	7
1. Națiunile Unite	8
1.1 Principii directoare	8
1.2 Articole cheie referitoare la copiii în contact cu sistemul de justiție	8
a) Copii victime	8
b) Copii suspectați și/sau acuzați.....	9
1.3 Comentarii generale	9
2. Consiliul European	14
2.1 Convenția de la Lanzarote	14
2.2 Orientări privind justiția prietenoasă cu copiii	14
2.3 Linii directoare privind protecția copilului	15
3. Uniunea Europeană	16
3.1 Strategia UE privind drepturile copilului din 2021	16
3.2 Carta drepturilor fundamentale UE	16
3.3 Directive relevante pentru copiii suspecti și copiii victime	17
a) Copilul suspect.....	17
Articolul 7 - Dreptul la o evaluare individuală	17
Articolul 22 Evaluarea individuală a victimelor pentru a identifica nevoile specifice de protecție ..	20
b) Copilul victimă	20

Recunoașteri

Evaluarea individuală – o poartă către o justiție centrată pe copil: Standardele internaționale pentru drepturile omului au fost dezvoltate ca parte a proiectului FOCUS și sunt o componentă a unui set de instrumente și **resurse FOCUS**. Standardele internaționale privind drepturile omului reprezintă un rezumat al standardelor aplicabile privind evaluarea individuală a circumstanțelor și nevoilor copiilor în cadrul procedurilor penale.

Annemieke Wolthuis, Cercetător, Mediator și Formator, a avut un rol principal în dezvoltarea cercetării, primind în același timp contribuții valoroase din partea experților FOCUS, Silvia Randazzo, Expert în justiția copiilor, Rebecca O'Donnell, Cercul Copiilor și Mariama Diallo, Manager Regional pentru Programul *Acces la Justiție*, Biroul Regional Terre des hommes pentru Europa și Orinda Gjoni, Coordonatorul Regional al Proiectului FOCUS.

Despre proiectul FOCUS

FOCUS¹, este un proiect cofinanțat de Uniunea Europeană (2020 – 2022), centrat pe promovarea și susținerea implementării obligațiilor legale ale UE de a realiza **evaluări individuale ale nevoilor și împrejurărilor referitoare la copiii implicați în proceduri penale, fie că aceștia sunt victime, suspecti sau acuzați**. Aceste obligații sunt descrise în Directivele UE cu privire la combaterea abuzului sexual și exploatarea copiilor², drepturile victimelor³ și respectiv, protecția procedurală⁴, astfel cum sunt transpuse în, și uneori suplimentate de legea națională.

Obiectivul final al proiectului este de a susține justiția orientată spre copil și de a se asigura că în ceea ce privește contactul copiilor cu legea, în calitate de victime, și infractori, aceștia primesc îngrijire individualizată, și au acces la suport și reacții personalizate, inclusiv pe durata proceselor juridice de reabilitare. Partenerii FOCUS privesc implementarea **procesului de evaluare individuală, intensă și multidisciplinară drept o poartă către o justiție orientată spre copil**. Focus încearcă în special să:

1. Realizeze practici de evaluare individuală sistematică cu aplicare comună privind copiii implicați în procedurile penale.
2. Dezvolte cunoștințele, competențele și abilitățile tinerilor profesioniști din justiție cu privire la standarde, instrumente, proceduri și procese pentru folosirea evaluării individuale multidisciplinare a copiilor în cadrul procedurilor penale.
3. Dezvolte cunoștințele și competențele copiilor cu privire la drepturile lor în cadrul sistemului juridic penal și să le ofere putere copiilor pentru a deveni agenți ai schimbării și promotori ai justiției orientate spre copil.

Proiectul a facilitat învățarea prin schimbul de practici la nivel internațional realizat între cinci țări țintă: Bulgaria, Grecia, Serbia, România și Olanda. Partenerii FOCUS au identificat diferențe între teorie și practică privind implementarea practicilor de evaluare individuală, diferențe care au fost abordate prin oferirea de instrumente și resurse noi, practice profesioniștilor pentru a aplica și sistematiza procesul de evaluare individuală din țările lor.

Principalele instrumente și practici dezvoltate de FOCUS sunt:

1. Standardele FOCUS: furnizarea de principii de ghidare pentru realizarea evaluărilor individuale ale copiilor implicați în proceduri penale, inclusiv respectul acordat Cartei Drepturilor Fundamentale ale Omului și Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (instrument)
2. Standardele FOCUS privind instrumentul de autoreflexie: însoțesc Standardele FOCUS și oferă suport persoanelor interesate și profesioniștilor pentru a reflecta asupra modului în care sunt îndeplinite Standardele sau cum pot fi acestea mai bine îndeplinite în practica acestora sau la nivelul sistemelor naționale (instrument).
3. Instrumentul FOCUS pentru cartografiere: ajută persoanele interesate să revizuiască starea de dezvoltare a proceselor de evaluare individuală (instrument)

¹ <https://tdh-europe.org/our-work/focus-on-my-needs-working-together-for-children-in-criminal-proceedings-/7144>

² Directiva UE 2011/93 privind combaterea abuzului sexual și exploatarea sexuală a copiilor și a pornografiei infantile.

³ Directiva UE 2012/29 pentru stabilirea standardelor minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor.

⁴ Directiva UE 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale.

4. Tabelul de referință al FOCUS privind progresul ajută persoanele interesate să identifice acțiunile pentru a obține îmbunătățiri (instrument)
5. Instrumentul pilot de planificare al FOCUS: ajută persoanele interesate să planifice activități pilot pentru a îmbunătăți procesele de evaluare individuală (instrument)
6. Rezumatul privind cercetarea FOCUS asupra evaluării individuale cu copii din Europa (resurse)
7. Standardele internaționale pentru drepturile omului aplicabile în practicile de evaluare individuală (resurse)
8. Întrebări și răspunsuri privind evaluarea individuală – o poartă către justiția orientată spre copil: concepte cheie și întrebări frecvente (resurse)
9. Materialele FOCUS de consolidare a capacității: manualul de formare, platforma interfața tehnică și modulul de e-learning.

Introducere

Această prezentare generală oferă o scurtă indicație a surselor cheie de drept privind evaluările individuale multidisciplinare ale circumstanțelor și nevoilor copiilor implicați în procedurile de justiție penală atât la nivel internațional, cât și la nivelul UE. Acesta servește ca fundal pentru standardele FOCUS și materialele de instruire.

Se referă la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, la Comentariile generale relevante emise de Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului, la Carta UE privind drepturile fundamentale și la câteva directive ale UE, care stabilesc obligații în legătură cu copiii implicați în procesul penal. De asemenea, se face referire la instrumentele Consiliului Europei – în special, Convenția de la Lanzarote și Orientările Consiliului Europei privind justiția prietenoasă cu copiii.

1. Națiunile Unite

CRC este cea mai ratificată convenție internațională obligatorie privind drepturile omului, oferind guvernelor și profesioniștilor linii directoare care pot avea impact asupra interacțiunilor cu copiii victime și copiii suspecți. Cuvintele *evaluări individuale* nu sunt folosite în textul din 1989, **dar este încorporată ideea că, pentru a ajuta la determinarea modului în care sunt implicați și de ce au nevoie atunci când intră în contact cu sistemul de justiție**, copiii ar trebui să fie supuși unor evaluări. Menționăm, de asemenea, principiile sale directoare și articolele cheie referitoare la justiția copilului și protecția împotriva violenței, care se referă la utilizarea evaluărilor individuale pentru a aborda circumstanțele și nevoile copiilor și pentru a ghida profesioniștii.

1.1 Principii directoare

Este bine să reiterăm principiile directoare ale CRC: În conformitate cu obiectivele CRC, interesul superior al copilului ar trebui să prevaleze în toate deciziile referitoare la copii (articolul 3), care includ toți copiii până la vârsta de 18 ani. Copiii nu ar trebui să fie discriminați sub nicio formă (articolul 2), au dreptul la viață, sănătate și dezvoltare (articolul 6) și ar trebui să fie audiați și să participe la problemele care îi privesc (articolul 12).

1.2 Articole cheie referitoare la copii în contact cu sistemul de justiție

a) Copii victime

Articolul 19 se adresează copiilor victime ale violenței. Acesta subliniază că statele părți trebuie să dispună de legi adecvate pentru a interzice violența, dar solicită și statelor să pună în aplicare măsuri administrative, sociale și educaționale pentru a proteja copiii. Violența include toate formele de violență, atât fizică, cât și psihologică. Un stat parte este obligat să ia măsuri de protecție, inclusiv să stabilească programe și mecanisme sociale pentru abordarea cazurilor de maltratare a copiilor.

Articolul 39 prevede în mod direct protecția copiilor victime, afirmând că tinerii și copiii au dreptul de a se recupera din dificultățile pe care le întâmpină și ar trebui să se aștepte să primească ajutorul care le permite să facă acest lucru. Aceasta include ajutorul acordat victimelor și supraviețuitorilor violenței, violenței sexuale, neglijenței, exploatării de orice fel, abuzului, torturii, conflictelor armate și traficului.

Articolul 39 nu se referă direct la utilizarea instrumentelor de evaluare. Cu toate acestea, se spune că ajutorul care ar trebui oferit trebuie să se asigure că tinerii și copiii se pot recupera într-un mediu care le promovează demnitatea, sănătatea și respectul de sine și că opiniile lor sunt luate în considerare cu privire la tipul de asistență pe care o primesc, care ar trebui să fie în interesul lor superior.

b) Copii suspectați și/sau acuzați

În articolele 37 și 40, CRC stabilește standarde detaliate pentru sistemele de justiție pentru copii, afirmând: „Statele membre vor încerca să promoveze instituirea de legi, proceduri, autorități și instituții aplicabile în mod specific copiilor suspectați, acuzați sau confirmați că au încălcat legea penală”.

Articolele 37 și 40 abordează drepturile unui proces echitabil și o abordare specială orientată spre copil. Toți cei care lucrează cu copiii în sistemul penal trebuie să țină cont de obiective pedagogice, cum ar fi dezvoltarea și capacitățile de evoluție ale copilului. Deoarece copiii cresc în mod continuu – își îmbunătățesc abilitățile și competențele și se dezvoltă în continuare – ei trebuie să poată învăța din greșelile lor. Printre aspectele importante se numără educația și reintegrarea, o vârstă minimă de răspundere penală, rolul părinților și procedurile adaptate copiilor – inclusiv participarea efectivă. Folosirea deturării este promovată acolo unde este posibil (ținerea copiilor departe de sistemul de justiție penală), precum și utilizarea pedepselor specifice copilului și a încarcerării ca ultimă soluție și pentru cea mai scurtă perioadă de timp adecvată.

1.3 Comentarii generale

De la adoptarea CRC, drepturile copilului au evoluat. Comitetul pentru Drepturile Copilului, responsabil de raportarea statului și de a face recomandări către statele părți, dorește, de asemenea, să includă aceste clarificări și tendințe în activitatea lor. Mai multe Comentarii generale ale Comitetului pentru Drepturile Copilului au fost emise în ultimul deceniu pentru a face acest lucru. Unii fac referire specifică la evaluarea individuală a copilului, în special la cele mai recente:

Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului de a se avea în vedere interesul său superior ca o considerație primordială (art. 3, alin. 1)⁵

Partea a V-a tratează implementarea: evaluarea și determinarea interesului superior al copilului. *Se spune: „interesul superior al copilului” este un drept, un principiu și o regulă de procedură bazată pe evaluarea tuturor elementelor intereselor copilului sau ale copiilor într-o situație specifică. Atunci când se evaluează și se determină interesul superior al copilului pentru a lua o decizie cu privire la o anumită măsură, ar trebui urmați acești pași: (a) În primul rând, în contextul de fapt specific al cazului, aflați care sunt elementele relevante în o evaluare care servește interesului superior, oferiți conținut concret și atribuiți o pondere fiecăruia în raport cu celălalt; (b) În al doilea rând, pentru a face acest lucru, se urmează o procedură care să asigure garanții legale*

⁵ https://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf

și aplicarea corectă a dreptului. **Evaluarea și determinarea interesului superior al copilului sunt doi pași care trebuie urmați atunci când este necesar pentru a lua o decizie.**

„**Evaluarea interesului superior**” presupune evaluarea și echilibrarea tuturor elementelor necesare pentru a lua o decizie într-o situație specifică pentru un anumit copil sau pentru un grup de copii. Este realizat de decident și personalul acestuia – dacă este posibil, o echipă multidisciplinară – și necesită participarea copilului. „**Determinarea interesului superior**” descrie procesul formal cu garanții procedurale stricte menite să determine interesul superior al copilului pe baza evaluării interesului superior.

Comentariul general nr. 5 (2003) Măsurile generale de implementare a Convenției cu privire la drepturile copilului (art. 4, 42 și 44, alin. 6) care pot fi foarte relevante pentru construirea de sisteme în legătură cu dezvoltarea unui proces de evaluare individuală⁶

În prefața acestui Comentariu General (CG) se precizează: *Comitetul pentru Drepturile Copilului a elaborat acest comentariu general pentru a sublinia obligațiile statelor părți de a dezvolta „măsurile generale de implementare”. Diferitele elemente ale conceptului sunt complexe și Comitetul subliniază că este probabil să emită comentarii generale mai detaliate cu privire la elementele individuale, în timp util, pentru a extinde acest plan. Comentariul general nr. 2 (2002) intitulat „Rolul instituțiilor naționale independente pentru drepturile omului în protecția și promovarea drepturilor copilului” a extins deja acest concept.*

Astfel, în implementarea tuturor aspectelor drepturilor copilului, statele părți au obligația de a dispune de abilități de implementare (de exemplu, instituții naționale independente pentru drepturile omului) pentru a vedea dacă aceste drepturi sunt într-adevăr încorporate și îndeplinite.

Comentariul general nr. 13 (2011) Dreptul copilului la libertate de orice formă de violență⁷

Acest CG oferă detalii suplimentare despre ceea ce este necesar pentru a proteja copiii de violență și informații despre cum ar trebui să fie tratați dacă au suferit de pe urma violenței.

În nr. 50 despre Recomandare se menționează, de asemenea, următoarele, care se ocupă de evaluarea multidisciplinară a nevoilor lor: *„Persoana care primește raportul trebuie să aibă instruire și îndrumări clare cu privire la când și cum să trimită problema către orice agenție responsabilă de coordonarea răspunsului. În continuare, sesizările intersectoriale pot fi făcute de către profesioniști și administratori instruiți atunci când copiii au nevoie de protecție (imediată sau pe termen lung) și de servicii de sprijin specializate. Profesioniștii care lucrează în cadrul sistemului de protecție a copilului trebuie să fie instruiți în cooperarea între agenții și protocoale de colaborare. Procesul va implica: (a) o evaluare participativă, multidisciplinară a nevoilor pe*

⁶<http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhysiQql8gX5Zxh0cQqSRzx6Zd2%2FQRsDnCTcaruSeZhPr2vUevjbn6t6GSi1fheVp%2Bj5HTLU2Ub%2FPZZtQWn0jExFVnWuhiBbqgAj0dWBoFGbK0c>

⁷https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.13_en.pdf

termen scurt și lung ale copilului, îngrijitorilor și familiei, care invită și acordă atenția cuvenită opiniilor copilului, precum și ale îngrijitorilor și familiei; (b) partajarea rezultatelor evaluării cu copilul, persoanele care îi îngrijesc și familia; (c) trimiterea copilului și a familiei către o serie de servicii pentru a satisface aceste nevoi; și (d) urmărirea și evaluarea caracterului adecvat al intervenției..

Comentariul general nr. 24 (2019) privind drepturile copilului în sistemul de justiție pentru copii⁸

Acest CG include un alineat specific (109) privind evaluările individuale și abordările multidisciplinare, dar menționează mai întâi la nr. 11:

*„Intervenția timpurie pentru copiii care se află sub vârsta minimă de răspundere penală necesită **răspunsuri prietenoase și multidisciplinare pentru copii** la primele semne de comportament pentru care, dacă ar avea peste vârsta minimă de răspundere penală, copilul ar fi considerat că a comis o infracțiune. Ar trebui dezvoltate programe de intervenție bazate pe dovezi care să reflecte nu numai multiplele cauze psihosociale ale unui astfel de comportament, ci și factorii de protecție care pot întări reziliența.”*

„Intervențiile trebuie să fie precedate de o evaluare cuprinzătoare și interdisciplinară a nevoilor copilului. Ca prioritate absolută, copiii ar trebui sprijiniți în familiile și comunitățile lor. În cazurile excepționale care necesită un plasament în afara domiciliului, o astfel de îngrijire alternativă ar trebui să fie de preferință într-un cadru familial, deși plasarea în îngrijire rezidențială poate fi adecvată în unele cazuri, pentru a oferi gama necesară de servicii profesionale. Acesta trebuie utilizat doar ca măsură de ultimă instanță și pentru cea mai scurtă perioadă de timp adecvată și ar trebui să facă obiectul controlului judiciar.”

La secțiunea: **V. Organizarea sistemului de justiție pentru copii**

Nr 109 precizează: *„În plus, **sunt încurajate evaluările individuale ale copiilor și o abordare multidisciplinară.** O atenție deosebită ar trebui acordată serviciilor specializate din comunitate pentru copiii care nu au vârsta de răspundere penală, dar despre care se consideră că au nevoie de sprijin.”*

Comentariul general nr. 12 (2009): Participarea copilului⁹

Accentul acestui comentariu general este o explicație suplimentară a articolului 12 din CRC, dreptul de a fi audiat. Nu menționează evaluările individuale ca atare, dar abordează în mai multe puncte importanța evaluării capacității copilului. A se vedea nr 44:

⁸ <https://undocs.org/en/CRC/C/GC/24>

⁹ <https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>

Evaluarea capacității copilului 44: *„Opiniile copilului trebuie să primească importanță cuvenită, atunci când o analiză de la caz la caz indică faptul că acesta este capabil să-și formeze propriile opinii. Când copilul este capabil să-și formeze propriile opinii într-un mod rezonabil și independent, decidentul trebuie să ia în considerare opiniile copilului ca un factor semnificativ în soluționarea problemei. Trebuie dezvoltată o bună practică pentru evaluarea capacității copilului.”*

În conformitate cu articolul 12 din CRC și cu Comentariul general CRC/C/CG /12 din 2009 privind dreptul copilului de a fi audiat; copiii au dreptul de a fi audiați în orice procedură judiciară și administrativă care îi afectează. Aceasta include procese individuale de evaluare, în care copilul – fie victimă, fie suspect – trebuie să fie ascultat, opiniile sale trebuie luate în considerare și trebuie să li se acorde ponderea cuvenită, iar participarea lor să fie posibilă și adecvată vârstei. Aplicarea acestui drept a fost conceptualizată în linii mari ca „participare”, deși termenul în sine nu apare în Convenție.

„Conceptul de participare subliniază faptul că includerea copiilor nu ar trebui să fie doar un act de moment, ci și punctul de plecare pentru un schimb intens între copii și adulți cu privire la dezvoltarea de politici, programe și măsuri în toate contextele relevante ale vieții copiilor” – CRC/C /CG /12.

Acest drept de participare este specificat în continuare de către comitet în Comentariul general 12 în cei cinci pași ai „**Participării semnificative**”. Pentru copii și tineri, participarea în dosare penale este dreptul lor. Când tinerii suspecti sau victimele nu sunt informate cu privire la procedură și nu pot comunica despre ceea ce li s-a întâmplat, pot rata oportunități care le pot îmbunătăți substanțial bunăstarea. Când sunt luați în serios și se simt ascultați, sunt mai bine conectați la societate, crescând șansa ca ei să înțeleagă, să aibă încredere, să coopereze și să comunice mai bine cu autorități precum poliția și asistenții sociali. Participarea oferă tinerilor oportunitatea de a învăța la ce sunt buni, de a-și asuma responsabilitatea pentru acțiunile lor și de a se dezvolta într-un sens larg. Comitetul constată că participarea copilului este un instrument de stimulare a dezvoltării depline a personalității și a capacităților de evoluție ale copilului. Conceptul subliniază că includerea copiilor nu ar trebui să fie doar un act de moment, ci punctul de plecare pentru un schimb intens între copii și adulți. În plus, participarea asigură protejarea drepturilor copiilor cu vulnerabilități. (Berger & Wolhuis, 2021))

Pentru ca participarea să fie „însemnată”, trebuie luați în considerare cinci pași conform Comitetului (CG 12):

- ◆ **Informare:** Copiii trebuie să știe despre dreptul lor de a-și exprima opinia și despre impactul pe care opiniile lor îl vor avea asupra rezultatului, cum ar fi posibilele decizii și consecințele acestora.
- ◆ **Ascultare:** Copiii trebuie să simtă că adultul care este responsabil de audiere este dispus să asculte și va lua în considerare cu seriozitate ceea ce copilul a decis să comunice. Important aici este că participarea copiilor este voluntară și ar trebui să se desfășoare într-un mediu sigur în care copiii să se simtă liberi să-și împărtășească opiniile.
- ◆ **Evaluarea capacității copilului:** Atunci când copiii sunt capabili să-și formeze propriile opinii, acestea sunt cântărite ca un factor semnificativ în soluționarea problemei. Trebuie dezvoltate bune practici pentru evaluarea capacității copilului.
- ◆ **Feedback:** Opiniile copiilor primesc ponderea cuvenită. Aceasta înseamnă că trebuie să fie informați cu privire la rezultatul procesului, explicând modul în care au fost luate în considerare opiniile lor

- ◆ **Reclamații, remedii și corecții:** Atunci când drepturile copiilor sunt nesocotite sau încălcate, trebuie să fie clar dacă se poate aborda medierea sau se va folosi un mecanism de plângere.

2. Consiliul Europei

2.1 Convenția de la Lanzarote

Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual (Convenția de la Lanzarote din 2007) conține reguli și reglementări importante, precum și reguli și reglementări relevante pentru investigarea, urmărirea penală și dreptul procedural (capitolul VII). Nu se menționează evaluările individuale, dar aspectele conexe, cum ar fi metodele și principiile adaptate copiilor sunt tratate în această convenție.

La capitolul V – Programe sau măsuri de intervenție Articolul 15 – *Principiile generale de la punctul 3 spun: „Fiecare parte va prevedea, în conformitate cu dreptul său intern, o evaluare a pericolozității și a posibilelor riscuri de repetare a infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție, de către persoanele menționate la articolul 16 alineatele (1) și (2), cu scopul de a identifica programe sau măsuri adecvate.”*

2.2 Orientări privind justiția prietenoasă cu copiii

În conformitate cu CRC, Consiliul Europei a elaborat în 2010 Orientări privind justiția prietenoasă cu copiii. Aceste orientări subliniază că procedurile în justiția copiilor trebuie să fie adaptate copiilor. Un sistem de justiție prietenoasă trebuie să trateze copiii cu demnitate, respect, grijă și corectitudine. Mecanismele trebuie să fie accesibile, înțelese și de încredere, să asculte copiii, să le ia în serios punctele de vedere și să se asigure că sunt protejate și interesele celor care nu se pot exprima. Se adaptează la ritmul copiilor: nu este nici rapid, nici lung, dar destul de rapid – Ghidurile Consiliului Europei privind justiția prietenoasă cu copiii (Prefață).

Justiția prietenoasă cu copiii este justiția:

- ◆ Accesibilă
- ◆ Potrivită vârstei
- ◆ Rapidă
- ◆ Diligentă
- ◆ Adaptată și concentrată pe nevoile copilului
- ◆ Care respectă dreptul la un proces echitabil
- ◆ Care respectă dreptul de a participa la proceduri și de a înțelege
- ◆ Care respectă dreptul la viață privată și de familie
- ◆ Care respectă dreptul la integritate și demnitate

În evaluare, punctul 5 precizează: Abordare multidisciplinară la nr. 16: „Cu respectarea deplină a dreptului copilului la viață privată și de familie, ar trebui încurajată cooperarea strânsă între diferiți profesioniști pentru

a obține o înțelegere cuprinzătoare a copilului și o evaluare a situației sale juridice, psihologice, sociale, emoționale, fizice și cognitive. ..

Și în nr. 17 se subliniază că: **„Ar trebui stabilit un cadru comun de evaluare pentru profesioniștii care lucrează cu sau pentru copii (cum ar fi avocați, psihologi, medici, poliție, oficiali de imigrare, asistenți sociali și mediatori) în proceduri sau intervenții care implică sau afectează copiii pentru a oferi orice sprijin necesar celor care iau decizii, permițându-le să servească cel mai bine interesele copiilor într-un caz dat.”**

În secțiunea B despre Interesul superior al copilului nr. 36 precizează: **„Interesul superior al copilului ar trebui să fie un aspect primordial în toate cazurile care implică copii. Evaluarea situației trebuie făcută cu acuratețe. Aceste linii directoare promovează dezvoltarea unor metode multidisciplinare de evaluare a interesului superior al copilului, recunoscând că acesta este un exercițiu complex. Această evaluare devine și mai dificilă atunci când aceste interese trebuie să fie echilibrate cu interesele altor părți implicate, cum ar fi alți copii, părinți, victime etc. Acest lucru ar trebui făcut în mod profesional, de la caz la caz. „**

De asemenea, important este nr 37: **„Interesul superior al copilului trebuie întotdeauna luat în considerare în combinație cu drepturile altor copii, de exemplu, dreptul de a fi audiat, dreptul de a fi protejat de violență, dreptul de a nu fi separat de părinți, etc. O abordare cuprinzătoare trebuie să fie regula.”**

2.3 Linii directoare privind protecția copilului

Consiliul Europei abordează diferitele forme de violență împotriva copiilor prin intermediul activităților sale de stabilire a standardelor, de consolidare a capacităților și de conștientizare. Se angajează să colaboreze și să sprijine cele 47 de state membre ale sale în implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă, în special articolul 16.2 privind [încetarea tuturor formelor de violență împotriva copiilor](https://rm.coe.int/ending-all-forms-of-violence-against-children-by-2030-the-council-of-e/1680732f2d).¹⁰

În orientările de politici ale Consiliului Europei privind strategiile naționale integrate pentru protecția copiilor împotriva violenței și în Recomandarea CM/Rec (2009) 10, se menționează la punctul 4.2 care se referă la Formarea profesională: Nr. 4. **„Toți profesioniștii relevanți ar trebui să aibă abilități de prevenire, detectare și răspundere eficientă față de violența împotriva copiilor. În acest scop, reglementările curriculare naționale ar trebui să includă formare continuă obligatorie privind prevenirea, identificarea, evaluarea și raportarea violenței împotriva copiilor, precum și protecția și continuitatea îngrijirii copiilor. Formarea ar trebui să urmărească o abordare cuprinzătoare și să prioritizeze identificarea timpurie a riscurilor potențiale pentru bunăstarea copilului.”**

¹⁰ <https://rm.coe.int/ending-all-forms-of-violence-against-children-by-2030-the-council-of-e/1680732f2d>

3. Uniunea Europeană

3.1 Strategia UE privind drepturile copilului din 2021

Cel mai recent document produs la nivelul Uniunii Europene (UE) care se ocupă de justiția prietenoasă cu copiii este Strategia UE privind drepturile copilului din 2021, care a fost elaborată pentru copii și cu copiii. Copiii ar trebui să aibă acces la informațiile oferite într-un mod adaptat lor, astfel încât să poată ști în mod clar care sunt drepturile lor și, în acest caz, ce intenționează să facă UE pentru ei.

Partea 4 tratează justiția prietenoasă cu copiii și se străduiește pentru „o UE în care sistemul de justiție să susțină drepturile și nevoile copiilor”. Nu intră în detalii prin descrierea evaluării nevoilor individuale, dar subliniază importanța luării tuturor deciziilor cu implicarea copiilor.

“Avem nevoie de o strategie care să includă toți copiii și care să îi sprijine pe copiii aflați în situații vulnerabile și avem nevoie de o strategie care să promoveze și să sprijine dreptul nostru de a participa la deciziile care ne afectează. Pentru că nimic din ceea ce se decide pentru copii nu trebuie decis fără ei. Este timpul să normalizăm participarea copiilor.

Concluziile copiilor, al 13-lea
Forum european privind
drepturile copilului, 2020

3.2 Carta drepturilor fundamentale UE ¹¹

Articolul 24 din Carta Drepturilor Fundamentale a UE (2012) se referă la:

Drepturile copilului 1. „Copiii au dreptul la protecția și îngrijirea necesare pentru bunăstarea lor. Ei își pot exprima opiniile în mod liber. Astfel de opinii vor fi luate în considerare în chestiunile care îi privesc, în funcție de vârsta și maturitatea lor. 2. În toate acțiunile referitoare la copii, fie că sunt întreprinse de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie o considerație primordială.”

Cuvântul *evaluare individuală* nu este folosit.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>

3.1 Directive relevante pentru copiii suspecți și copiii victime

a) Copilul suspect

Articolul 7 - Dreptul la o evaluare individuală

1. Statele membre se vor asigura că sunt luate în considerare nevoile specifice ale copiilor în ceea ce privește protecția, educația, formarea și integrarea socială.
2. În acest scop, copiii care sunt suspecți sau acuzați în cadrul unui proces penal vor fi evaluați individual. Evaluarea individuală trebuie să ia în considerare, în special, personalitatea și maturitatea copilului, mediul economic, social și familial al copilului și orice vulnerabilități specifice pe care copilul le poate avea.
3. Amplitudinea și detaliul evaluării individuale pot varia în funcție de circumstanțele cazului, de măsurile care pot fi luate în cazul în care copilul este găsit vinovat de presupusa infracțiune și dacă acesta a fost, în trecutul recent, subiectul unei evaluări individuale.
4. Evaluarea individuală are rolul de a stabili și de a nota, în conformitate cu procedura de înregistrare din statul membru în cauză, informațiile despre caracteristicile și circumstanțele individuale ale copilului care ar putea fi utile autorităților competente atunci când:
 - a. Se stabilește dacă urmează să fie luată vreo măsură specifică în beneficiul copilului;
 - b. Se evaluează oportunitatea și eficacitatea oricăror măsuri de precauție în ceea ce privește copilul;
 - c. Se ia o decizie sau se întreprinde o acțiune în cadrul procesului penal, inclusiv în momentul condamnării
5. Evaluarea individuală se efectuează în cea mai devreme etapă adecvată a procedurii și, sub rezerva alineatului (6), înainte de punere sub acuzare.
6. În absența unei evaluări individuale, un rechizitoriu poate fi totuși prezentat, cu condiția ca acesta să fie în interesul superior al copilului și ca evaluarea individuală să fie în orice caz disponibilă la începutul sesiunilor în instanță.
7. Evaluările individuale vor fi efectuate cu implicarea strânsă a copilului. Acestea sunt efectuate de personal calificat, urmând, în măsura posibilului, o abordare multidisciplinară și implicând, după caz, titularul răspunderii părintești sau un alt adult corespunzător, astfel cum este menționat la articolele 5 și 15, și/sau un profesionist specializat.

Dreptul copilului la o evaluare individuală a nevoilor sale atunci când este victimă, suspect sau acuzat în cadrul procedurilor penale este prevăzut mai clar la articolul 22 din Directiva 2012/29/UE de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor ¹² și articolul 7 din Directiva (UE) 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt suspecti sau acuzați în cadrul procedurilor penale. ¹³

O evaluare individuală adecvată, multidisciplinară și robustă, efectuată în cel mai timpuriu stadiu posibil, este de fapt esențială pentru a garanta exercitarea deplină a unui număr de alte drepturi pentru copilul implicat într-o procedură penală, fie ca victimă, suspect sau acuzat. Este un instrument crucial pentru a activa un proces general de justiție echitabil și centrat pe copil, în care copilul este privit în primul rând ca și copil.

Cu referire la categoriile deosebit de vulnerabile de copii victime, **Directiva UE 2011/92 privind combaterea abuzului sexual, exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile** (considerentul 30) ¹⁴ și **Directiva UE 2011/36 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor acestuia** (Art. 16) ¹⁵ includ, de asemenea, prevederi privind evaluările individuale pentru copii efectuate în interesul lor superior.

Acesta din urmă spune, de exemplu, în articolul 12 sub. 4 privind protecția victimelor traficului de ființe umane în cadrul anchetei și procedurilor penale:

„Fără a aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu o evaluare individuală de către autoritățile competente a circumstanțelor personale ale victimei, statele membre se asigură că victimele traficului de ființe umane beneficiază de un tratament specific, menit să prevină victimizarea secundară prin evitarea, pe cât posibil și în conformitate cu temeiurile definite de legislația națională, precum și cu regulile de apreciere, practică sau îndrumări judiciare, a:

- a. repetării inutile a interviurilor în timpul anchetei, urmăririi penale sau procesului.*
- b. contactului vizual între victime și inculpați, inclusiv în timpul depunerii probelor, cum ar fi interviurile și interogarea încrucișată, prin mijloace adecvate, inclusiv utilizarea tehnologiilor de comunicare adecvate.*
- c. depunerii mărturiei în ședință publică; și*
- d. întrebărilor inutile cu privire la viața privată a victimei.”*

Evaluările individuale ale nevoilor se efectuează cu implicarea strânsă a copilului – Directiva (UE) 2016/800, 7/7.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0800>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0093>

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>

Prevederi cu privire la ceea ce ar trebui să implice evaluarea individuală

Chiar dacă mai rămân multe state membre care trebuie să decidă cum să implementeze astfel de mecanisme, unele prevederi sunt menționate în Directive.

Pentru copiii suspecți/inculpați, Directiva (UE) 2016/800 oferă îndrumări. În observațiile introductive se menționează următoarele:

- (36) *„Evaluarea individuală ar trebui să ia în considerare, în special, personalitatea și maturitatea copilului, mediul economic, social și familial al copilului, inclusiv mediul de viață și orice vulnerabilități specifice ale copilului, cum ar fi dificultățile de învățare și dificultățile de comunicare.”*
- (37) *„Ar trebui să poată fi adaptată amploarea și detaliul unei evaluări individuale în funcție de circumstanțele cazului, ținând cont de gravitatea presupusei infracțiuni și de măsurile care ar putea fi luate în cazul în care copilul este găsit vinovat de o astfel de infracțiune. O evaluare individuală care a fost efectuată cu privire la același copil în trecutul recent ar putea fi utilizată dacă este actualizată.”*
- (38) *„Autoritățile competente ar trebui să țină seama de informațiile care decurg dintr-o evaluare individuală atunci când stabilesc dacă trebuie luată vreo măsură specifică privind copilul, cum ar fi acordarea oricărei asistențe practice; atunci când se evaluează oportunitatea și eficacitatea oricăror măsuri de precauție în ceea ce privește copilul, cum ar fi deciziile privind detenția provizorie sau măsurile alternative; și, ținând seama de caracteristicile și circumstanțele individuale ale copilului, atunci când se ia orice decizie sau acțiune în contextul procedurii penale, inclusiv în momentul condamnării. În cazul în care o evaluare individuală nu este încă disponibilă, aceasta nu ar trebui să împiedice autoritățile competente să ia astfel de măsuri sau decizii, cu condiția ca toate condițiile stabilite în prezenta directivă să fie respectate, inclusiv efectuarea unei evaluări individuale în cea mai timpurie etapă adecvată a procedurii. Adecvarea și eficacitatea măsurilor sau deciziilor care sunt luate înainte de efectuarea unei evaluări individuale ar putea fi reevaluate atunci când evaluarea individuală devine disponibilă.”*
- (39) *„Evaluarea individuală ar trebui să aibă loc în cea mai timpurie etapă adecvată a procedurii și în timp util, astfel încât informațiile care decurg din aceasta să poată fi luate în considerare de către procuror, judecător sau altă autoritate competentă, înainte de prezentarea rechizitoriului în scopul procesului. Cu toate acestea, ar trebui să fie posibilă prezentarea unui rechizitoriu în absența unei evaluări individuale, cu condiția ca acest lucru să fie în interesul superior al copilului. Acesta ar putea fi cazul, de exemplu, atunci când un copil se află în arest preventiv și așteaptă ca evaluarea individuală să devină disponibilă ar risca să prelungească inutil această detenție.”*
- (40) *„Statele membre ar trebui să poată deroga de la obligația de a efectua o evaluare individuală atunci când o astfel de derogare este justificată în circumstanțele cazului, ținând seama, printre altele, de gravitatea presupusei infracțiuni și de măsurile care ar putea fi luate în cazul în care copilul este găsit vinovat de o astfel de infracțiune, cu condiția ca derogarea să fie compatibilă cu interesul superior al copilului. În acest context, ar trebui luate în considerare toate elementele relevante, inclusiv dacă, în trecutul recent, copilul a făcut sau nu obiectul unei evaluări individuale în contextul procedurilor penale sau dacă se poate analiza cazul fără punere sub acuzare.”*

b) Copilul victimă

Articolul 22

Evaluarea individuală a victimelor pentru a identifica nevoile specifice de protecție

1. Statele membre se vor asigura că victimele primesc o evaluare individuală și în timp util, în conformitate cu procedurile naționale, pentru a identifica nevoile specifice de protecție și pentru a determina dacă și în ce măsură ar beneficia de măsuri speciale în cursul procedurilor penale, astfel cum se prevede la articolele 23 și 24, din cauza vulnerabilității lor deosebite la victimizarea secundară și repetată, la intimidare și la represalii.
2. Evaluarea individuală va lua în considerare, în special:
 - a. caracteristicile personale ale victimei;
 - b. tipul sau natura infracțiunii; și
 - c. circumstanțele infracțiunii.
3. În contextul evaluării individuale, o atenție deosebită se acordă victimelor care au suferit un prejudiciu considerabil din cauza gravității infracțiunii; victimele care au suferit de pe urma unei infracțiuni săvârșite cu un motiv tendențios sau discriminatoriu, care ar putea avea legătură, în special, cu caracteristicile lor personale; victime a căror relație și dependență față de infractor le fac deosebit de vulnerabile. În acest sens, victimele terorismului, crimei organizate, traficului de persoane, violenței bazate pe gen, violenței într-o relație apropiată, violenței sexuale, exploatării sau infracțiunilor motivate de ură și victimele cu dizabilități vor fi luate în considerare în mod corespunzător.
8. În sensul prezentei directive, se presupune că din cauza vulnerabilității lor la victimizarea secundară și repetată, la intimidare și la represalii, copiii victime au nevoi specifice de protecție. Pentru a determina dacă și în ce măsură ar beneficia de măsuri speciale prevăzute la articolele 23 și 24, copiii victime sunt supuși unei evaluări individuale, astfel cum se prevede la paragraful 1 al prezentului articol.
9. Amplasarea evaluării individuale poate fi adaptată în funcție de gravitatea infracțiunii și de gradul de vătămare aparentă suferită de victimă.
10. Evaluările individuale se efectuează cu implicarea strânsă a victimei și iau în considerare dorințele acesteia, inclusiv în cazul în care nu doresc să beneficieze de măsuri speciale prevăzute la articolele 23 și 24.
11. În cazul în care elementele care stau la baza evaluării individuale s-au modificat în mod semnificativ, statele membre se asigură că aceasta este actualizată pe parcursul procesului penal.

Dreptul copilului la o evaluare individuală a nevoilor sale atunci când este victimă este prevăzut mai clar la articolul 22 din Directiva 2012/29/UE, care stabilește standarde minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor. O evaluare individuală adecvată, multidisciplinară și robustă, efectuată în cel mai timpuriu stadiu posibil, este de fapt esențială pentru a garanta exercitarea deplină a unui număr de alte drepturi pentru copilul implicat într-o procedură penală, fie ca victimă, suspect sau acuzat. Este un instrument crucial pentru a activa un proces general de justiție echitabil și centrat pe copil, în care copilul este privit în primul rând ca și copil.

Cu referire la categoriile deosebit de vulnerabile de copii victime, Directiva UE 2011/92 privind combaterea abuzului sexual, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile (considerentul 30) și Directiva UE 2011/36 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor (articolul 16), include, de asemenea, dispoziții privind evaluările individuale pentru copii efectuate în interesul lor superior.

Evaluarea individuală ia în considerare, în special, personalitatea și maturitatea copilului, mediul economic, social și familial al copilului și orice vulnerabilități specifice pe care copilul le poate avea (articolul 7 din Directiva 2016/800). În timpul evaluării, copilul trebuie informat în mod corespunzător, trebuie să i se ofere oportunitatea și condițiile adecvate pentru a-și forma propriile opinii și a-și exprima liber opiniile, în conformitate cu vârsta și maturitatea sa.

O evaluare multidisciplinară și holistică furnizată în cel mai timpuriu stadiu posibil va permite ca interesul superior al copilului să fie un aspect primordial în proceduri, de exemplu prin sprijinirea accesului copiilor la măsurile disponibile de servicii de sprijin, inclusiv la justiția restaurativă. În plus, o abordare individualizată și multidisciplinară este esențială pentru a evita discriminarea: în special atunci când identifică diversitatea copiilor, cuprinzând puncte forte și vulnerabilități care trebuie abordate mai degrabă decât discriminate.

Pentru copiii victime, există mai puține prevederi specifice privind modul în care ar trebui efectuată o evaluare individuală și de către cine, decât există în ceea ce privește copiii suspecti sau infractorii (în comparație cu Directiva din 2016 privind garanțiile procedurale pentru copii).

Pentru această categorie de copii, evaluarea individuală urmărește în special să determine măsura în care aceștia sunt expuși riscului de victimizare secundară și repetată, de intimidare și represalii și ce măsuri speciale de protecție necesită. Evaluarea individuală ar trebui să ia în considerare:

- ◆ Caracteristicile personale ale victimei, cum ar fi vârsta, sexul și identitatea sau expresia de gen, etnia, rasa, religia, orientarea sexuală, sănătatea, handicapul, statutul de reședință, dificultățile de comunicare, relația cu infractorul sau dependența de acesta, precum și experiența anterioară în ceea ce privește infracțiunea.
- ◆ Tipul sau natura și circumstanțele infracțiunii, cum ar fi dacă este o infracțiune motivată de ură, o infracțiune de părtinire sau o infracțiune comisă cu un motiv discriminatoriu, violență sexuală, violență într-o relație apropiată, dacă infractorul se afla într-o poziție de control, indiferent dacă

reședința victimei se află într-o zonă cu criminalitate ridicată sau dominată de bande sau dacă țara de origine a victimei nu este statul membru în care a fost comisă infracțiunea.¹⁶

Formularea exactă folosită în Directiva UE privind victimele:

- (55) „*Unele victime sunt în mod deosebit expuse riscului de victimizare secundară și repetată, de intimidare și de represalii din partea infractorului în timpul procedurilor penale. Este posibil ca un astfel de risc să decurgă din caracteristicile personale ale victimei sau din tipul, natura sau circumstanțele infracțiunii. **Numai prin evaluări individuale, efectuate cât mai curând posibil, un astfel de risc poate fi identificat în mod eficient.** Astfel de evaluări ar trebui efectuate pentru toate victimele pentru a determina dacă acestea sunt expuse riscului de victimizare secundară și repetată, de intimidare și de represalii și de ce măsuri speciale de protecție au nevoie.*”
- (56) „***Evaluările individuale ar trebui să țină cont de caracteristicile personale ale victimei, cum ar fi vârsta, sexul și identitatea sau expresia de gen, etnia, rasa, religia, orientarea sexuală, sănătatea, dizabilitățile, statutul de rezidență, dificultățile de comunicare, relația cu sau dependența de infractor și experiența anterioară în ceea ce privește infracțiunea. De asemenea, ar trebui să ia în considerare tipul sau natura și circumstanțele infracțiunii, cum ar fi dacă este o infracțiune motivată de ură, o infracțiune de părtinire sau o infracțiune comisă cu un motiv discriminatoriu, violență sexuală, violență într-o relație apropiată, dacă infractorul a fost într-o poziție de control, indiferent dacă reședința victimei se află într-o zonă cu criminalitate ridicată sau dominată de bande sau dacă țara de origine a victimei nu este statul membru în care a fost comisă infracțiunea.***”
- (57) „*Victimele traficului de persoane, terorismului, crimei organizate, violenței în relații apropiate, violenței sau exploatării sexuale, violenței bazate pe gen, infracțiunilor motivate de ură și victimele cu dizabilități, victimele copii tind să se confrunte cu o rată ridicată de victimizare secundară și repetată, de intimidare și de răzbunare. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită atunci când se **valuează dacă astfel de victime sunt expuse riscului unei astfel de victimizări, intimidări și represalii și ar trebui să existe o prezumție puternică că acele victime vor beneficia de măsuri speciale de protecție.***”
- (58) „*Victimelor care au fost identificate ca fiind vulnerabile la victimizarea secundară și repetată, la intimidare și la represalii ar trebui să li se ofere măsuri adecvate pentru a le proteja în timpul procedurilor penale. **Natura exactă a acestor măsuri ar trebui determinată prin evaluarea individuală, ținând cont de dorința victimei.** Întinderea oricărei astfel de măsuri ar trebui stabilită fără a aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu regulile de apreciere a justiției. Preocupările și temerile victimelor în legătură cu procedurile ar trebui să fie un factor cheie pentru a determina dacă au nevoie de vreo măsură anume.*”
- (59) „*Nevoile și constrângerile operaționale imediate pot face imposibilă asigurarea, de exemplu, că același ofițer de poliție interviuează în mod constant victima; boala, concediul de maternitate sau concediul*

¹⁶ [Articolul 22 \(2\), alin. 56 Directiva 2012/29/UE](#)

*parental sunt exemple de astfel de constrângeri. Mai mult, este posibil ca spațiile special concepute pentru interviuri cu victimele să nu fie disponibile din cauza, de exemplu, renovării. În cazul unor astfel de constrângeri operaționale sau practice, este posibil ca o măsură specială avută în vedere în urma unei **evaluări individuale** să nu fie posibilă de la caz la caz.”*

- (60) „În cazul în care, în conformitate cu prezenta directivă, urmează să fie desemnat un tutore sau un reprezentant pentru un copil, aceste roluri pot fi îndeplinite de aceeași persoană sau de o persoană juridică, o instituție sau o autoritate.”
- (61) „Orice funcționar implicat în proceduri penale care ar putea intra în contact personal cu victimele ar trebui să poată avea acces și să primească formarea inițială și continuă adecvată, la un nivel adecvat contactului lor cu victimele, astfel încât să poată identifica victimele și nevoile și să le trateze într-un mod respectuos, sensibil, profesional și nediscriminatoriu. **Persoanele care sunt susceptibile de a fi implicate în evaluarea individuală pentru a identifica nevoile specifice de protecție ale victimelor și pentru a determina nevoia acestora de măsuri speciale de protecție ar trebui să primească o instruire specifică cu privire la modul de realizare a unei astfel de evaluări.** Statele membre ar trebui să asigure o astfel de formare pentru serviciile de poliție și personalul instanțelor. De asemenea, ar trebui promovată formarea pentru avocați, procurori și judecători și pentru practicienii care oferă sprijin pentru victime sau servicii de justiție restaurativă. Această cerință ar trebui să includă instruire privind serviciile de asistență specifice la care ar trebui să fie îndrumate victimele sau formare specializată în cazul în care activitatea lor se concentrează pe victime cu nevoi specifice și pregătire psihologică specifică, după caz. Acolo unde este cazul, o astfel de formare ar trebui să țină cont de gen. Acțiunile statelor membre privind formarea ar trebui completate de orientări, recomandări și schimb de bune practici, în conformitate cu foaia de parcurs de la Budapesta.”

URMEAȚĂ-NE

Terre des hommes in Europe

tdh-europe.org

twitter.com/TdhEurope

www.facebook.com/TdhEurope

Terre des hommes Hellas

www.facebook.com/tdh.greece

twitter.com/tdh_greece

Terre des hommes Romania

tdh.ro

www.facebook.com/TdhRomania

Child Circle

www.childcircle.eu

twitter.com/ChildCircle.EU

Child Rights Center, Serbia

cpd.org.rs

www.facebook.com/Centarzapravadeteta

Defence for Children The Netherlands

www.defenceforchildren.nl

twitter.com/DefenceChildren

www.facebook.com/DefenceForChildrenNL

Social Activities and Practice

Institute, Bulgaria

www.sapibg.org/bg

www.facebook.com/sapibg

FOCUS este cofinanțat prin
Programul Uniunii Europene
pentru Drepturi, Egalitate,
Cetățenie (2014-2020)

